

На основу члана 19. алинеја 8. Пословника Скупштине Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, "Службени гласник Брчко Дистрикт БиХ", број 1/00, доносим

О Д Л У К У
О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ БРЧКО ДИСТРИКТА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

Проглашавам Закон о ванпарничном поступку Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, који је усвојила Скупштина Брчко Дистрикта на 20-ој сједници одржаној 30. априла 2001. године.

II

Ову одлуку објавити у "Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине".

Број: 02-38/01
Брчко, 30. април 2001. год.

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ БРЧКО ДИСТРИКТА

Мирсад Ђапо, дипл. правник с.р.

На основу члана 23 Статута Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, Скупштина Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 20-ој сједници одржаној 30.априла 2001. године, усваја

ЗАКОН О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

- (1) Овим законом утврђују се правила по којима судови Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Дистрикта) поступају и одлучују о личним, породичним, имовинским и другим правима и правним интересима, који се по закону рјешавају у ванпарничном поступку.
- (2) Одредбе овог закона примјењују се и у другим правним стварима из надлежности судова за које законом није изричито одређено да се рјешавају у ванпарничном поступку, а не односе се на заштиту повријеђеног или угроженог права, нити се због карактера правне ствари или својства странака у поступку могу примијенити одредбе Закона о парничном поступку Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о парничном поступку).

Члан 2

- (1) Опште одредбе овог закона примјењују се и у посебним ванпарничним поступцима садржаним у овом закону ако није другачије одређено, као и у другим ванпарничним стварима за које посебним законом нису уређена правила поступања.
- (2) У ванпарничном поступку сходно се примјењују одредбе Закона о парничном поступку, ако законом није другачије одређено.

Члан 3

- (1) Ванпарнични поступак покрене се пред Основним судом Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Основни суд) приједлогом физичке или правног лица, као и приједлогом органа одређеног овим или другим законом.
- (2) Изузетно, Основни суд покрене ванпарнични поступак по службеној дужности у случајевима и под условима одређеним законом.
- (3) Ако поступак није покренуо орган који је законом овлашћен да га покрене, Основни суд ће без одлагања обавијестити тај орган да је поступак покренут на приједлог овлашћеног лица и одредити му рок за пријављивање судјеловања у поступку, те до истека тог рока застати са поступком, ако је то потребно ради заштите странака у поступку или ради заштите јавног интереса.

Члан 4

- (1) Учесник у ванпарничном поступку је лице које је поступак покренуло, лице о чијим се правима или правним интересима одлучује у поступку, као и орган који судјелује у поступку на темељу законског овлашћења да покрене поступак, без обзира да ли је поступак покренула или је касније ступила у поступак. Својство учесника у поступку, с правним дјеловањем у одређеном правном предмету, суд може изузетно признати и оним облицима удруживања који немају својство правног лица и за које није посебним прописима одређено да могу бити учесници у поступку, ако испуњавају услове из Закона о парничном поступку и ако се предмет ванпарничне ствари на њих непосредно односи.
- (2) Предлагач у смислу овог закона је лице, односно орган, по чијем приједлогу је поступак покренут, а противник предлагача је лица према којем се остварује право или правни интерес предлагача.

Члан 5

- (1) У ванпарничном поступку суд по службеној дужности подузима мјере ради заштите права и правних интереса малољетника о којима се родитељи не старају, као и других лица која нису у могућности да се сама брину о заштити својих права и правних интереса.

- (2) Кад се у поступку одлучује о правима и правним интересима малољетника и других лица под посебном заштитом, суд ће обавијестити орган надлежан за послове старатељства у Дистрикту (у даљем тексту: орган старатељства) о покретању поступка, позивати га на рочишта и достављати му поднеске учесника и рјешења против којих је дозвољен правни лијек, без обзира да ли орган старатељства судјелује у поступку.
- (3) Кад сматра да је то потребно, суд ће позвати орган старатељства да судјелује у поступку и одредити му рок у коме може пријавити своје судјеловање. Суд ће застати с поступком за вријеме док овај рок не истекне, али орган старатељства своје право да судјелује у поступку може користити и после протека тог рока.

Члан 6

Орган старатељства који судјелује у поступку, и кад законом није овлаштен да покреће поступак, може да подузима све радње у поступку ради заштите права и правних интереса малољетника и других лица под посебном заштитом, а нарочито да износи чињенице које учесници нису навели, да предлаже извођење доказа и да изјављује правне лијекове.

Члан 7

Изузетно, суд може дозволити да учесник који нема пословне способности, поред радњи на које је законом овлашћен подузима и друге радње у поступку ради остварења својих права и правних интереса, ако сматра да је у стању да схвати значење и правне посљедице тих радњи.

Члан 8

- (1) У ванпарничним стварима које се односе на лична и породична стања учесника, као и у другим ванпарничним предметима које се односе на права и правне интересе с којима учесници не могу располагати, учесници се у поступку пред судом не могу одрећи свог захтјева, признати захтјев противног учесника, нити закључити судску нагодбу.
- (2) У поступку из става 1 овог члана суд може утврђивати и чињенице које учесници нису изнијели, као и чињенице које међу учесницима нису спорне, ако су од значаја за одлучивање.

Члан 9

- (1) Ванпарнични поступак је јаван.
- (2) У поступку у коме се одлучује о личним и породичним стањима учесника јавност је искључена, осим у поступку проглашења несталих лица умрлим и доказивања смрти.

Члан 10

- (1) О приједлозима учесника суд одлучује на рочишту само у случајевима када је то законом одређено, или када оцијени да је одржавање рочишта потребно ради разјашњења или утврђивања одлучних чињеница или када сматра да је због других разлога одржавање рочишта цјелисходно.

- (2) Изостанак појединог учесника са рочишта не спречава суд да даље поступа, ако у појединим случајевима законом није другачије одређено.
- (3) Саслушање појединих учесника у поступку може се извршити и у одсуству других учесника.

Члан 11

- (1) Приједлог за покретање ванпарничног поступка може се повући до доношења првостепеног рјешења. Приједлог поднесен од више лица повлачи се њиховом сугласном изјавом, осим ако законом није другачије одређено.
- (2) Приједлог се може повући и након доношења првостепеног рјешења све док поступак није правоснажно окончан, ако се тиме не вријеђају права других учесника на које се рјешење односи или ако остали учесници на то пристану.
- (3) Ако је приједлог повучен послије доношења првостепеног рјешења, Основни суд ће ријешење укинути и поступак обуставити.
- (4) Сматрат ће се да је приједлог повучен кад предлагач не дође на прво рочиште ако је уредно позван, а не постоје опште познате околности које су га спријечиле да дође на рочиште. Оправдане разлоге изостанка суд може уважити и без изјашњавања осталих учесника све док им не упути рјешење о повлачењу приједлога.
- (5) У случајевима из ставова 1 и 4 овог члана, остали учесници који су законом овлашћени да покрену поступак могу предложити да се поступак настави. Приједлог за наставак поступка може се поднијети у року од 8 дана од дана пријема рјешења о повлачењу приједлога.

Члан 12

- (1) У поступку у коме се одлучује о личним и породичним стањима учесника Основни суд поступаће уколико предлагач или лице у чијем интересу се поступак води има пребивалиште или боравиште у Дистрикту.
- (2) Када се у ванпарничном поступку одлучује о некретнинама, Основни суд поступа уколико се некретнине налазе на подручју Дистрикта.

Члан 13

- (1) Уколико се у току поступка измијене околности на којима се заснивала мјесна надлежност Основног суда, суд ће сходно измјењеним околностима или ако је то у интересу лица под посебном заштитом, предмет уступити мјесно надлежном суду.
- (2) Када се предмет уступа суду ван Дистрикта у интересу лица под посебном заштитом, прије уступања предмета суд ће позвати орган старатељства да у одређеном року да своје мишљење о цјелисходности уступања. Ако орган старатељства у остављеном року не достави мишљење, суд ће поступити према околностима случаја водећи рачуна о интересима лица под посебном заштитом.

Члан 14

- (1) Ако суд утврди да би поступак требало спровести по правилима парничног поступка, обуставиће ванпарнични поступак.
- (2) Поступак ће се по правоснажности рјешења из става 1 овог члана наставити по правилима парничног поступка.

Члан 15

У ванпарничном поступку одлуке се доносе у облику рјешења. Рјешење против кога је дозвољена посебна жалба, као и рјешење Апелационог суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту; Апелациони суд), мора бити образложено.

Члан 16

Против рјешења Основног суда може се изјавити жалба Апелационом суду у року од 8 дана од дана достављања рјешења. Жалба задржава извршење рјешења, уколико овим законом није другачије одређено.

Члан 17

У случају када је потребно да се заштите права малолјетника или других лица под посебном заштитом, суд може по службеној дужности, а ради заштите права других учесника по њиховом приједлогу, одредити да се положи осигурање у готовом новцу. Када то посебне околности случаја захтијевају давање осигурања може се одредити и у другом облику.

Члан 18

- (1) Основни суд може, поводом благовремено изјављене жалбе, новим рјешењем преиначити или укинути своје раније рјешење, ако нађе да је жалба основана, а тиме се не вријеђају права других учесника која се заснивају на том рјешењу.
- (2) Ако Основни суд не преиначи, односно не укине своје рјешење, жалбу ће, заједно са списима, доставити на одлучивање Апелационом суду, без обзира да ли је жалба поднесена у законом утврђеном року.
- (3) Апелациони суд може одлучити и о неблагоприятно поднесеној жалби, ако се тиме не вријеђају права других лица која се заснивају на том рјешењу.

Члан 19

Када одлука суда зависи од рјешења претходног питања да ли неко право или правни однос постоји, а о том питању још није донио одлуку суд или други надлежни орган, суд може сам ријешити то питање, ако законом није другачије одређено. Одлука суда о претходном питању има правно дјеловање само у ванпарничном поступку у коме је то питање ријешено.

Члан 20

- (1) Ако су међу учесницима поступка спорне чињенице које су посебно важне за рјешење претходног питања, суд ће упутити учеснике да у одређеном року покрену парницу или поступак пред органом управе ради рјешења спорног права, односно правног односа.
- (2) На парницу, односно поступак пред органом управе суд ће упутити оног учесника чије право сматра мање вјероватним, ако законом није другачије одређено.

Члан 21

- (1) Ако учесник поступка који је упућен на парницу или поступак пред органом управе у року који не може бити дужи од 30 дана, покрене парницу, односно поступак пред органом управе, ванпарнични поступак ће се прекинути до правоснажног окончања парничног, односно управног поступка.
- (2) Ако ни један од учесника у поступку до завршетка ванпарничног поступка не покрене парницу, односно поступак пред органом управе, суд ће завршити поступак без обзира на захтјеве у погледу којих је учесник упућен на парницу, односно на поступак пред органом управе.

Члан 22

- (1) Када се рјешењем суда мијења лично или породично стање учесника или њихова права и дужности, правне посљедице рјешења настају када оно постане правоснажно.
- (2) Изузетно, суд може одлучити да правне посљедице рјешења наступе прије правоснажности, ако је то потребно ради заштите малољетника или других лица под посебном заштитом.
- (3) Правоснажно рјешење којим се мијења лично или породично стање учесника без одлагања се доставља органу надлежном за вођење матичних књига рођених за то лице.

Члан 23

Правоснажност рјешења донесеног у ванпарничном поступку не спречава учесника да свој захтјев о коме је одлучено рјешењем, остварује у парници или у поступку пред органом управе, када му је то право признато законом.

Члан 24

У ванпарничном поступку у којем се одлучује о накнади за експроприрану некретнину, против правоснажног рјешења донесеног у другом степену, допуштена је ревизија под условима предвиђеним Законом о парничном поступку.

Члан 25

- (1) Ако постоје услови из члана 18 овог закона, суд ће по приједлогу за понављање поступка претходно поступити као по неблаговремено поднесеној жалби.

- (2) Против рјешења којим је поступак правоснажно завршен, приједлог за понављање поступка не може се поднијети ако је учеснику овим или другим законом признато право да захтјев о којем је рјешењем одлучено остварује у парници или у поступку пред органом управе.

Члан 26

- (1) О трошковима поступка у предметима који се односе на лично и породично стање учесника, суд одлучује водећи рачуна о околностима случаја и о исходу поступка, с тим што се у погледу трошкова поступка који су проузроковани судјеловањем органа старатељства у ванпарничном поступку примјењују одребе Закона о парничном поступку.
- (2) У ванпарничним предметима који се односе на имовинска права учесника, учесници сnose трошкове на једнаке дијелове, али ако постоји знатна разлика у погледу њиховог удјела у имовинском праву о коме се одлучује, суд ће према сразмјеру тог удјела одредити колики ће дио трошкова сносити сваки учесник.
- (3) У ванпарничним предметима из става 2 овог члана, суд може одлучити да све трошкове поступка сноси учесник у чијем се интересу поступак води, односно учесник који је својим понашањем искључиво дао повода за покретање поступка.

II - УРЕЂЕЊЕ ЛИЧНИХ СТАЊА

1. Одузимање и враћање пословне способности

Члан 27

- (1) У поступку одузимања и враћања пословне способности суд утврђује да ли је пунољетно лице због потпуне или дјелимичне неспособности за расуђивање у стању да се сама брине о својим правима и интересима, те да сагласно с тим потпуно или дјелимично одузме пословну способност пунољетном лицу, или потпуно или дјеломично врати пословну способност оном пунољетном лицу код којег су престали разлози за потпуно, односно дјелимично одузимање пословне способности.
- (2) Поступак из става 1 овог члана мора се завршити што прије, а најкасније у року од 30 дана од дана пријема приједлога.

Члан 28

- (1) Поступак за одузимање и враћање пословне способности покреће се на приједлог:
- 1) органа старатељства,
 - 2) предлагача,
 - 3) брачног друга, дјетета и родитеља лица које предлаже одузимање, односно враћање пословне способности,
 - 4) дједа, бабе, брата, сестре, унука и других лица, уколико трајно живе у истом породичном домаћинству са лицем за коју се предлаже одузимање, односно враћање пословне способности,
 - 5) лице којим се одузима или враћа пословна способност, уколико она може да схвати значај и правне посљедице свога приједлога,

б) других лица, уколико је то предвиђено законом.

(2) Поступак може покренути и суд по службеној дужности.

Члан 29

Ако је лице којем се одузима, односно враћа пословна способност власник непокретних ствари, суд ће без одлагања, ради забиљежбе вођења поступка, обавијестити службу надлежну за вођење земљишно-књижне евиденције.

Члан 30

О покретању поступка обавјештава се служба надлежна за послове вођења матичних књига у којима је уписано лице којем се одузима, односно враћа пословна способност, ради евидентирања вођења поступка.

Члан 31

- (1) На сва рочишта за расправљање о приједлогу позивају се предлагач, старатељ особе којој се одузима или враћа пословна способност, односно његов привремени заступник и орган старатељства.
- (2) Лице којем се одузима, односно враћа пословна способност позива се на рочиште, осим ако ово лице по оцјени суда није у стању да схвати значај и правне посљедице свог учешћа у поступку.

Члан 32

- (1) О одузимању или враћању пословне способности суд одлучује на темељу чињеница утврђених на рочишту.
- (2) Ако је лице којем се одузима, односно враћа пословна способност смјештена у установу која обавља здравствену дјелатност (у даљњем тексту: здравствена установа), суд може у тој установи одржавати рочиште на којем ће саслушати противника предлагача.

Члан 33

- (1) Лице према којој се поступак води мора прегледати вјештак медицинске струке одговарајуће специјалности који ће дати налаз и мишљење о њеном душевном стању и способностима за расуђивање.
- (2) Вјештачење се врши у присуству суца, осим када се обавља у здравственој установи.

Члан 34

- (1) Уколико је за утврђивање душевног стања и способности за расуђивање лице којем се одузима пословна способност, по мишљењу вјештака медицинске струке, неопходно да се оно смјести у здравствену установу, суд може донијети рјешење којим ће одредити да ово лице привремено, али најдуже три мјесеца буде смјештена у таквој установи.

(2) Против рјешења из става 1 овог члана дозвољена је жалба.

Члан 35

Кад утврди да постоје услови за одузимање пословне способности, суд ће лицу и према којој се води поступак, потпуно или дјеломично одузети пословну способност.

Члан 36

- (1) Суд може одложити доношење рјешења о дјелимичном одузимању пословне способности због злоупотребе алкохола или других опојних средстава, ако се основано може очекивати да ће се лице према којем се поступак води уздржати од злоупотребе алкохола или других опојних средстава.
- (2) Суд ће одложити доношење рјешења из става 1 овог члана ако се то лице самоиницијативно или на приједлог суда подвргне лијечењу у здравственој установи.
- (3) Доношење рјешења из ставова 1 и 2 овог члана одлаже се на вријеме од шест до дванаест мјесеци.
- (4) Рјешење о одлагању опозваће се ако лице којем се одузима пословна способност настави са злоупотребом алкохола или других опојних средстава у вријеме одлагања доношења рјешења.

Члан 37

Кад престану разлози због којих је одузета пословна способност, суд ће по службеној дужности или на приједлог овлашћених лица из члана 28 овог закона, спровести поступак и зависно од његових резултата донијети рјешење којим се противнику предлагача потпуно или дјеломично враћа пословна способност.

Члан 38

У поступку враћања пословне способности сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању пословне способности.

Члан 39

- (1) Против рјешења о одузимању или враћању пословне способности жалбу могу изјавити лица која су учествовале у поступку у року од три дана од дана пријема рјешења.
- (2) Лице којем се одузима пословна способност може изјавити жалбу без обзира на своје здравствено стање.
- (3) Жалба не задржава извршење рјешења ако суд из оправданих разлога не одлучи другачије.
- (4) Основни суд ће жалбу са списима без одлагања доставити Апелационом суду, који је дужан да донесе одлуку у року од три дана од дана пријема жалбе.

Члан 40

Правоснажно рјешење о одузимању односно враћању пословне способности, суд ће доставити служби надлежној за послове вођења матичних књига ради уписа у матичну књигу рођених и служби надлежној за вођење земљишно-књижне евиденције.

Члан 41

Трошкове поступка одузимања и враћања пословне способности сноси предлагач.

2. Задржавање душевно болесних лица у здравственој установи

Члан 42

- (1) О задржавању душевно болесног лица у здравственој установи када је због природе болести неопходно да то лице буде ограничено у слободи кретања или контактирања са вањским свијетом, као и њеном отпуштању кад престану разлози због којих је задржано суд одлучује у поступку задржавања у здравственој установи.
- (2) Поступак из става 1 овог члана мора се завршити што прије, а најкасније у року од седам дана.

Члан 43

- (1) Здравствена установа може примити на лијечење душевно болесно лице, уз његову сагласност, ако је према природи болести то лице у стању да такву сагласност да.
- (2) Сагласност из става 1 овог члана даје се у писменом облику пред овлашћеним органом здравствене установе, уз присуство два пунољетна лица, која су пословно способна и писмена, а нису запослена у тој здравственој установи и нису крвни сродници примљеног лица у правој линији, у побочној линији закључно са чевртим степеном, по тазбини до другог степена, ни његов брачни друг, као ни лице каје га је довело у здравствену установу.
- (3) Ако је лице из става 1 овог члана, ограничена слобода кретања или контактирања са вањским свијетом, здравствена установа је дужна да у року од 24 сата о томе обавијести суд, подношењем писмене обавијести на начин прописан чланом 44 овог закона.

Члан 44

- (1) Кад здравствена установа прими на лијечење душевно болесно лице без њене сагласности или без одлуке суда, дужна је да о томе одмах, а најкасније у року од 24 сата, писмено обавијести суд.

- (2) Обавијест из става 1 овог члана, садржи податке о примљеном лицу и лицу које га је довело у здравствену установу.
- (3) Уз обавијест, здравствена установа доставља суду, по могућности, податке о природи и степену болести са расположивом медицинском документацијом.

Члан 45

- (1) Здравствена установа је дужна да поступи сагласно одредбама члана 43 овог закона и у случају кад је лице које је примљено у здравствену установу уз своју сугласност опозове дату сугласност, а овлашћено лице или орган те здравствене установе сматра да је потребно њено даље задржавање.
- (2) Рок за обавјештавање суда тече од дана опозивања дате сагласности.

Члан 46

Обавијести из чланова 43 и 44 овог закона не подносе се ако је душевно болесно лице задржана, у здравственој установи на основу одлуке донесене у поступку за одузимање пословне способности или у кривичном, односно прекршајном поступку.

Члан 47

Ако пријем у здравствену установу није извршен на темељу одлуке суда, суд је дужан одмах по пријему обавијести из чланова 43 и 44 овог закона или када на други начин сазна за боравак душевно болесног лица у здравственој установи без њене сугласности, по службеној дужности покренути поступак задржавања у здравственој установи.

Члан 48

Након покретања поступка задржавања душевно болесног лица у здравственој установи, суд ће подузети мјере да то лице одмах прегледа вјештак медицинске струке одговарајуће специјалности, који ће дати свој налаз и мишљење о душевном стању тог лица и његовој способности за расуђивање.

Члан 49

- (1) Суд је дужан да испита све околности које су од значаја за доношење рјешења и да саслуша сва лица која имају сазнање о битним чињеницама.
- (2) Уколико је то могуће и ако то неће штетно утјецати на здравље душевно болесног лица, суд ће саслушати и то лице.

Члан 50

- (1) По завршеном поступку суд је дужан одмах, а најкасније у року од три дана, да донесе рјешење којим ће одлучити да ли се лице задржана у здравственој установи може и даље задржавати или ће се пустити из здравствене установе.
- (2) О својој одлуци суд обавјештава орган старатељства.

Члан 51

- (1) Кад суд одлучи да се примљено лице задржи у здравственој установи одредиће и вријеме задржавања, које не може бити дуже од шест мјесеци.
- (2) Здравствена установа је дужна да суду благовремено доставља извјештаје о промјенама здравственог стања задржаног лица.

Члан 52

Ако здравствена установа оцијени да задржано лице треба да остане на лијечењу и по истеку времена одређеног рјешењем суда, дужна је да 30 дана прије истека тог времена предложи суду продужење задржавања.

Члан 53

Суд може и прије истека времена одређеног за задржавање у здравственој установи, по службеној дужности или на приједлог задржаног лица, њеног старатеља, као и лица односно органа из члана 28 овог закона, да одлучи о пуштању лица из здравствене установе, ако утврди да се његово здравствено стање побољшало у толикој мјери да су престали разлози за даље задржавање.

Члан 54

Рјешење из члана 53 овог закона суд доноси на темељу поновног прегледа задржаног лица и у поступку проведеном на начин одређен за задржавање у здравственој установи.

Члан 55

- (1) Против рјешења о задржавању у здравственој установи и пуштању из ове установе жалбу могу изјавити здравствена установа која је задржала душевно болесно лице, задржано лице, њен старатељ, односно привремени заступник и орган старатељства и то у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (2) Жалба не задржава извршење, уколико суд из оправданих разлога не одлучи другачије.
- (3) Основни суд ће жалбу са списима без одлагања доставити Апелационом суду, који је дужан да донесе одлуку у року од три дана од дана пријема жалбе.

Члан 56

Трошкове поступка задржавања у здравственој установи сноси Дистрикт, ако задржано лице има посљедње пребивалиште или боравиште у Дистрикту или је оно непознато.

3. Проглашење несталих лица умрлим и доказивање смрти

Члан 57

О проглашењу несталих лица умрлим и о доказивању смрти, суд одлучује у складу са одредбама овог закона о поступку проглашења несталих лица умрлим и доказивања смрти.

Члан 58

(1) Умрлим лицем прогласиће се:

1) лице о чијем животу за посљедних пет година није било никаквих вијести, а од чијег је рођења протекло шездесет година,

2) лице о чијем животу за посљедних пет година није било никаквих вијести, а за коју је вјероватно да више није жива,

3) лице које је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или у каквој другој непосредној смртној опасности, а о чијем животу није било никаквих вијести за шест мјесеци од дана престанка такве опасности,

4) лице које је нестало у току рата или у вези са ратним догађајима, а о чијем животу није било никаквих вијести за годину дана од дана престанка непријатељстава.

(3) Рокови из тачака 1 и 2 става 1 овог члана рачунају се од дана кад је према посљедњим вијестима нестала лица несумњиво била жива, а ако се тај дан не може тачно утврдити, ти рокови почињу тећи истеком мјесеца, односно године у којој је нестало лице, према посљедњим вијестима, било живо.

Члан 59

(1) Смрт неког лица може се доказивати по одредбама овог закона само кад се смрт не може доказати исправама предвиђеним прописима о матичним књигама.

(2) У поступку доказивања смрти сходно ће се примијенити одредбе о проглашењу несталих лица умрлим, с тим што огласни рок не може бити краћи од 15, нити дужи од 30 дана.

Члан 60

За проглашење несталог лица умрлом и за доказивање смрти надлежан је Основни суд уколико је на његовом подручју то лице имало посљедње пребивалиште, а ако није имало пребивалиште, онда уколико је имала посљедње боравиште на подручју Дистрикта.

Члан 61

(1) Приједлог за проглашење несталог лица умрлим и приједлог за доказивање смрти може поднијети свако физичко и правно особе које за то има правни интерес, као и заинтересовани орган.

- (2) Приједлог из става 1 овог члана садржи нарочито:
- назив суда,
 - име и презиме лица за које се предлаже да се прогласи умрлим, односно чију смрт треба доказати,
 - датум рођења и посљедње пребивалиште, односно боравиште тог лица,
 - чињенице на којима се заснива приједлог,
 - доказе којима се утврђују те чињенице,
 - правни интерес предлагача за подношење приједлога,
 - име и презиме односно назив предлагача и његову адресу.
- (3) Уз приједлог се подноси извод из матичне књиге рођених за лице на које се приједлог односи.

Члан 62

- (1) По пријему приједлога из члана 61 овог закона суд ће, по потреби, саслушати предлагаче и свједоке, прибавити потребне податке и извјештаје и затражити од органа старатељства да лица на која се приједлог односи одреди старатеља.
- (2) Ако суд оцијени да нису испуњени услови да се поступак покрене, донијеће рјешење којим ће приједлог одбацити.
- (3) Ако суд оцијени да су испуњени услови да се поступак покрене, објавиће у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине,“ и „Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине,“ (у даљем тексту; службени гласници Босне и Херцеговине и Дистрикта) оглас да је поступак покренут. У огласу о покретању поступка за проглашење несталог лица умрлим, навешће се битне околности на којима се приједлог темељи, нестало лице ће се позвати да се јави, а остала лица којима су познати било какви подаци о животу или смрти несталог ће се позвати да то јаве суду у року од три мјесеца од дана објављивања огласа.
- (4) Оглас о покретању поступка за доказивање смрти неког лица треба да садржи назнаку дана, мјесеца и године за које се сматра да је то лице умрло и позив лицима која о томе нешто знају да то јаве суду у року од 30 дана од дана објављивања огласа у службеним гласницима Босне и Херцеговине и Дистрикта.

Члан 63

- (1) По истеку рока означеног у огласу, суд ће саслушати старатеља, а по потреби и предлагача и након што спроведе и друге доказе, одлучиће о приједлогу.
- (2) Ако суд утврди да нису испуњени услови да се нестало лице прогласи умрлим, односно да се утврди смрт, донијеће рјешење којим се приједлог одбија.

Члан 64

- (1) У рјешењу којим се нестало лице проглашава умрлом, односно којим се утврђује смрт, назначиће се дан, мјесец и година, а по могућности и сат који се има сматрати као вријеме смрти несталог лица.

- (2) Као дан смрти сматра се дан када је нестало лице вјероватно умрло или дан који вјероватно није преживјело. Ако тај дан не може да се утврди, као дан смрти сматра се први дан послњје истека рока из члана 58 овог закона.

Члан 65

Против рјешења донесеног у првом степену жалбу могу изјавити предлагачи и старатељ лица које је нестало, односно лице за које се смрт доказује.

Члан 66

Правоснажно рјешење о проглашењу несталог лица умрлим, односно доказивању смрти суд ће доставити служби надлежној за послове вођења матичних књига, ради уписа у матичну књигу умрлих.

Члан 67

- (1) Ако је лице које је проглашено умрлим живо или је умрло другог дана, а не оног дана који се по рјешењу суда сматра као дан његове смрти, свако физичко и правно лице које за то има правни интерес, као и заинтересирани органи, могу захтијевати од суда да се рјешење о проглашењу несталог лица умрлим стави ван снаге, односно преиначи.
- (2) У случају покретања поступка из става 1 овог члана, поступак за расправљање заоставштине који је у току прекинуће се, а ако је заоставштина правоснажно расправљена и ако је извршен упис у земљишне књиге или друге јавне књиге о некретнинама, наредиће се да се у ове књиге стави забиљежба о покретању поступка за стављање ван снаге, односно преиначење рјешења о проглашењу несталог лица умрлим.

Члан 68

- (1) Ако се утврди да је нестало лице које је проглашено умрлим живо или је умрло другог дана, а не оног који се по рјешењу суда сматра као дан њене смрти, суд ће ставити ван снаге, односно преиначити своје раније рјешење.
- (2) Ако суд на темељу спроведеног поступка оцијени да нема мјеста стављању ван снаге или преиначењу ранијег рјешења, доставиће правоснажно рјешење о томе надлежној служби суда ради даљег поступања односно брисања забиљежбе у земљишној књизи и другим јавним књигама о некретнинама.

Члан 69

- (1) Ако се лице проглашено за умрло јави суду и предложи да се стави ван снаге рјешење којим је проглашено умрлим, суд ће, пошто утврди његову истовјетност са лицем које је проглашено умрлим, без даљег поступка ставити ван снаге то рјешење.
- (2) Правоснажно рјешење о стављању ван снаге или преиначењу рјешења о проглашењу несталог лица умрлим, доставиће се служби надлежној за послове вођења матичне књиге и органу старатељства.

Члан 70

Трошкове поступка за проглашење несталог лица умрлим и за доказивање смрти сноси предлагач.

III – УРЕЂЕЊЕ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА

1. Дозвола за закључење брака

Члан 71

У поступку давања дозволе за закључење брака, Основни суд одлучује о давању дозволе за закључење брака између одређених лица када је законом прописано да се брак између њих може закључити само на темељу дозволе суда.

Члан 72

- (1) Поступак за давање дозволе за закључење брака покреће се на приједлог малољетног лица.
- (2) Приједлог за покретање поступка, садржи личне податке о лицима која желе да закључе брак, личне податке о родитељима предлагача, чињенице на којима се заснива приједлог и доказе о изнесеним чињеницама.

Члан 73

- (1) Суд ће на одговарајући начин испитати све околности које су од значаја за утврђење да ли постоји слободна воља и жеља малољетника да закључе брак, као и да ли је малољетно лице тјелесно и душевно способно за вршење права и дужности које произилазе из брака.
- (2) Прије доношења рјешења, суд ће прибавити налаз и мишљење здравствене установе и мишљење органа старатељства, саслушаће предлагаче и лице с којим жели да закључи брак, родитеља или старатеља односно усвојитеља предлагача, а по потреби може да изведе и друге доказе. Суд неће саслушати родитеља коме је одузето родитељско право, а оцијениће да ли ће саслушати родитеља који без оправданих разлога не врши родитељско право.
- (3) Суд ће, по правилу, саслушати предлагача без присуства осталих учесника у поступку.
- (4) Суд је дужан да утврди и лична својства, имовинско стање и друге битне околности које се односе на лице са којим предлагатељ жели да закључи брак.
- (5) Суд ће у току поступка на одговарајући начин испитати оправданост приједлога, водећи рачуна о остваривању циљева брака и о заштити породице.

Члан 74

- (1) Рјешење о давању дозволе за закључење брака доставља се предлагачу и лицу са којим предлагач жели да закључи брак, родитељима односно старатељима предлагача и органу старатељства.

- (2) Рјешење којим се одбија приједлог за давање дозволе за закључење брака доставља се предлагачу.

Члан 75

Против рјешења којим се дозвољава закључење брака, жалбу могу да изјаве сви учесници у поступку из става 1 члана 74 овог закона, а против рјешења којим се одбија приједлог за давање дозволе, жалбу може изјавити само предлагач.

Члан 76

Лица којима је дозвољено закључење брака не могу брак закључити прије правоснажна рјешења о давању дозволе за закључење брака.

Члан 77

Приједлог за давање дозволе за закључење брака може се повући до правоснажности рјешења о давању дозволе за закључење брака.

2. Продужење и престанак родитељског права

Члан 78

- (1) У поступку продужења и престанка родитељског права, Основни суд одлучује о продужењу и престанку родитељског права када је то законом прописано.
- (2) Поступак из става 1 овог члана мора се завршити што прије, а најкасније у року од 15 дана од дана подношења приједлога.

Члан 79

Поступак за продужење и престанак родитељског права покреће се на приједлог родитеља односно усвојитеља или органа старатељства.

Члан 80

Лице над којим се продужује родитељско право или се одређује престанак тог права, у поступку из члана 79 овог закона, заступа посебан старатељ којег одреди орган старатељства или привремени заступник којег одреди суд.

Члан 81

- (1) Суд ће по службеној дужности утврдити све чињенице које су битне за доношење рјешења.
- (2) Ради доношења рјешења суд ће одржати рочиште на које ће позвати предлагача, орган старатељства и родитеље лица из члана 80 овог закона, без обзира на то да ли су они предложили покретање поступка, а на рочишту обавезно саслушати родитеље и представнике органа старатељства, те прибавити мишљење о цјелисходности продужења родитељског права.

- (3) Стање душевног здравља и способности особе из члана 80 овог закона, утврђују се на начин одређен у члану 33 овог закона.

Члан 82

У поступку продужења и престанка родитељског права сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању и враћању пословне способности.

3. Одузимање и враћање родитељског права

Члан 83

- (1) У поступку одузимања и враћања родитељског права Основни суд одлучује о одузимању и враћању родитељског права када је то законом одређено.
- (2) Поступак из става 1 овог члана мора се завршити што прије, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема приједлога.

Члан 84

Поступак за одузимање и враћање родитељског права покреће се на приједлог родитеља односно усвојитеља који има родитељско право или органа старатељства, а поступак за враћање родитељског права покреће се и на приједлог родитеља којем је било одузето то право.

Члан 85

Ако поступак није покренут на приједлог органа старатељства, суд ће без одлагања обавијестити овај орган о покретању поступка и позвати га да судјелује у поступку.

Члан 86

- (1) Суд ће, по службеној дужности, утврдити све чињенице које су битне за доношење рјешења.
- (2) Ради утврђивања битних чињеница, суд ће одржати рочиште на које ће позвати предлагача, орган старатељства, оба родитеља и старатеља лица чијем се родитељу одузима, односно враћа родитељско право.
- (3) Суд је обавезан да саслуша родитеље, а малољетник се саслушава само кад је то неопходно и ако то није штетно за његово душевно здравље.
- (4) При доношењу рјешења о одузимању и враћању родитељског права, суд ће узети у обзир и жеље малољетника, ако је способан да их изрази.

Члан 87

У поступку одузимања и враћања родитељског права сходно се примјењују одредбе овог закона о одузимању и враћању пословне способности.

IV - УРЕЂЕЊЕ ИМОВИНСКИХ ОДНОСА

1. Расправљање заоставштине

а) Заједничке одредбе

Члан 88

У поступку за расправљање заоставштине суд утврђује ко су насљедници умрлог, која имовина сачињава његову заоставштину и која права из заоставштине припадају насљедницима, легатарима и другим лицима.

Члан 89

Учесником у поступку расправљања заоставштине сматрају се насљедници и легатари, као и друга лица која остварују неко право из заоставштине.

Члан 90

Поступак за расправљање заоставштине суд покреће на приједлог лица из члана 89 овог закона или по службеној дужности, након што сазна да је неко лице умрло или да је проглашено умрлим.

Члан 91

Извођење доказа и узимање изјаве о одрицању од насљеђа врши судач са записничаром. Остале изјаве и приједлоге учесника могу узимати на записник и други овлаштени радници у суду.

Члан 92

- (1) О радњама извршеним у поступку саставља се записник.
- (2) О мање важним изјавама учесника и обавјештењима које суд прикупља може се умјесто записника, сачинити само биљешка у спису.
- (3) Записник потписују учесници уколико су присуствовали радњи у поступку, судач и записничар, односно други овлаштени радник који је саставио записник, док биљешку у спису потписује њен састављач.

Члан 93

- (1) За расправљање заоставштине лица које је у часу смрти имало пребивалиште у Дистрикту, а које је држављанин Босне и Херцеговине, у погледу непокретне имовине која се налази на територију Босне и Херцеговине и у погледу његове покретне имовине, без обзира гдје се налази, искључиво је надлежан Основни суд.
- (2) Ако се непокретна имовина лица из става 1 овог члана налази у иностранству, Основни суд бити ће надлежан само ако по законима државе у којој се налази имовина није надлежан инострани орган.

Члан 94

- (1) За расправљање заоставштине Основни суд ће поступати као оставински суд и у случају када оставилац није имао пребивалиште у Дистрикту у вријеме смрти, али је имао боравиште у Дистрикту, уколико законом или међународним уговором није другачије одређено.
- (2) Ако оставилац у вријеме смрти није имао пребивалиште ни боравиште у Дистрикту, Основни суд ће поступати као оставински суд, уколико се на подручју Дистрикта налази заоставштина или претежан дио заоставштине.

б) Претходне радње

Члан 95

- (1) Кад је неко лице умрло или проглашено за умрло, служба надлежна за послове вођења матичних књига која врши упис смрти у матичну књигу умрлих, дужна је да у року од 15 дана по извршеном упису достави суду смртовницу за умрлог.
- (2) Ако служба из става 1 овог члана није у могућности да прибави податке за састављање смртовнице, доставиће смртовницу само с оним подацима с којима располаже (у даљем тексту: непотпуна смртовница), наводећи разлоге због којих није могао саставити потпуну смртовницу, и указујући на податке који би могли послужити суду на проналажење насљедника и имовине умрлог.
- (3) Смртовница се саставља и у случају кад умрли није оставио имовину.

Члан 96

Смртовница се саставља на темељу података добијених од сродника умрлог, од лица с којима је умрли живио, као и од других лица која могу пружити податке који се уносе у смртовницу.

Члан 97

- (1) Ако је суду достављена непотпуна смртовница или само извод из матичне књиге умрлих, суд ће сам према околностима употпунити или саставити смртовницу или ће састављање смртовнице повјерити служби надлежној за послове вођења матичне књиге.
- (2) Суд може, кад је то цјелисходно, сам саставити смртовницу и ван случајева из става 1 овог члана ако је изводом из матичне књиге умрлих или другом јавном исправом доказана смрт неког лица или његово проглашење умрлим.

Члан 98

- (1) У смртовницу се уносе слиједећи подаци:
 - 1) име и презиме умрлог и имена његових родитеља, занимање, датум рођења и држављанство умрлог, а за умрла женска лица и њихово дјевојачко презиме,
 - 2) дан, мјесец и година, мјесто а по могућности и сат смрти,

- 3) пребивалиште, односно боравиште које је умрли имао,
 - 4) име и презиме, датум рођења, занимање, пребивалиште односно боравиште брачног друга умрлог и брачне, ванбрачне и усвојене дјеце,
 - 5) име и презиме, датум рођења и пребивалиште односно боравиште осталих сродника који би могли бити позвани на насљеђе на основу закона, као и лица која су позвана на насљеђе на основу тестаментa,
 - 6) приближна вриједност непокретне и покретне имовине умрлог.
- (2) У смртовници, по могућности, треба навести још и:
- 1) мјесто гдје се налази имовина коју је умрли оставио,
 - 2) да ли има имовине за чије држање, чување или пријављивање постоје посебни прописи,
 - 3) да ли има готовог новца, папира од вриједности, драгоцености, штедних књижица или каквих других важних исправа,
 - 4) да ли је умрли оставио дугове и колико,
 - 5) да ли је оставио писмени тестамент или уговор о доживотном издржавању или споразум о уступању или расподјели имовине за живота и гдје се они налазе, а ако је умрли сачинио усмени тестамент, онда још и име и презиме, занимање и боравиште свједока пред којима је усмени тестамент сачињен.
- (3) У смртовници ће се посебно назначити да ли се очекује рођење дјетета умрлог и да ли његова дјеца или брачни друг имају старатеља. Ако је прије оставитеља умро његов брачни друг или које његово дијете, или које друго лице које би могло бити позвана на насљеђе, у смртовници ће се назначити датум и мјесто њихове смрти.

Члан 99

- (1) Попис и процјена имовине умрлог врши се по одлуци суда кад се не зна за насљеднике или за њихово боравиште, када су насљедници лица која услед малољетства, душевне болести или других околности нису способна да се саме старају о својим пословима, када заоставштина треба да се преда Дистрикту или другој правној личности, као и у другим оправданим случајевима.
- (2) Суд ће наредити да се изврши попис и процјена и у случају кад то захтијевају насљедници, легатари или повјериоци умрлог.
- (3) Попис и процјена имовине извршиће се и у случају ако то изричито тражи један од насљедника или легатара приликом састављања смртовнице.

Члан 100

- (1) Попис имовине ће обухватити цјелокупну непокретну и покретну имовину која је била у посједу умрлог у вријеме његове смрти.

- (2) Попис ће обухватити и имовину која је припадала умрлом, а налази се код другог лица, са назначењем код кога се налази та имовина и по ком темељу, као и имовину коју је држао умрли, а за коју се утврди да није његово власништво.
- (3) У попису имовине забиљежиће се потраживања и дугови умрлог, а посебно неплаћени порези и доприноси.

Члан 101

- (1) Покретне ствари пописују се по врсти, роду, броју, мјери и тежини или појединачно.
- (2) Некретнине се пописују појединачно са знаком мјеста гдје се налазе, врсте и описа објекта, културе земљишта и земљишно-књижним подацима, уколико су познати.
- (3) Приликом пописивања имовине истовремено ће се назначити вриједност појединих покретних и непокретних ствари које улазе у заоставштину.

Члан 102

- (1) Попис и процјену имовине врши надлежни орган Владе Брчко Дистрикта (у даљем тексту : надлежни орган).
- (2) Попис и процјену имовине може вршити и радник суда кога одреди судија. Попис и процјена имовине врше се у присуству два пунољетна лица, а када је то потребно и уз судјеловање вјештака.
- (3) Попису и процјени имовине може присуствовати свако заинтересовано лице.

Члан 103

Надлежна служба која је извршила попис и процјену имовине, доставиће суду податке о извршеном попису и процјени.

Члан 104

Када се у заоставштини пронађу предмети за чије држање, чување или пријављивање постоје посебни прописи, с њима ће се послуже извршеног пописа поступати по тим прописима.

Члан 105

- (1) У случају приговора на извршени попис или извршену процјену имовине, суд може, ако то сматра за потребно, одредити да дјелатник суда поново изврши попис или процјену имовине.
- (2) Ако попис имовине није извршен, суд може на темељу података заинтересираних особа сам утврдити имовину која улази у заоставштину.

Члан 106

- (1) Ако се утврди да ниједан од присутних насљедника није способан да управља имовином (заоставштином), а нема законског заступника, или ако су насљедници непознати или одсутни, или кад друге околности налажу нарочиту опрезност, надлежна служба предат ће у хитним случајевима имовину или њен дио на чување поузданом лицу, и о томе ће одмах обавијестити суд, који може ову мјеру измијенити или укинути.
- (2) Готов новац, папири од вриједности, драгоцености, штедне књижице и друге важне исправе, у таквом случају, предат ће се на чување суду.

Члан 107

Кад је по овом закону потребно поставити привременог старатеља заоставштине, постављање ће извршити суд. Прије постављања привременог старатеља, суд ће, по могућности, од особа које су позване на насљеђе затражити мишљење у погледу особености старатеља.

Члан 108

Мјере за осигурање заоставштине суд може одредити у току цијелог поступка за расправљање заоставштине.

ц) Поступак са тестаментом

Члан 109

- (1) Служба која саставља смртовницу провјерит ће да ли је умрли оставио писмени тестамент, односно да ли постоји исправа о усменом тестаменту.
- (2) Тестамент који је умрли оставио доставиће се суду заједно са смртовницом.

Члан 110

- (1) Кад суд утврди да је лице које је оставило тестамент умрло или да је проглашено умрлим отвориће њен тестамент без повреде печата, прочитаће га и о томе саставити записник. На овај начин ће се поступити без обзира да ли је тестамент по закону пуноважан и да ли има више тестамената.
- (2) Отварање и читање тестаamenta извршиће се у присуству два пунољетна лица која могу бити и лица која су позвана на насљеђе.
- (3) Проглашењу тестаamenta могу присуствовати насљедници, легатари и друге заинтересована лица и тражити пријепис тестаamenta.
- (4) Суд ће отворити и прочитати тестамент иако је за расправљање заоставштине надлежан суд ван подручја Дистрикта или инистрани орган.

Члан 111

- (1) Записник о проглашењу писменог тестаментa треба да садржи слиједеће податке:
 - 1) колико је тестамената нађено, који датум носе и гдје су нађени,
 - 2) ко је тестамент предао суду или састављачу смртовнице,
 - 3) да ли је тестамент предат отворен или затворен и каквим је печатом био запечаћен,
 - 4) који су свједоци присуствовали отварању и проглашењу тестаментa.
- (2) Ако је приликом отварања тестаментa примјеђено да је печат повријеђен или да је у тестаменту нешто брисано, прецртано и исправљено или ако се што друго нађе сумњиво, то се мора навести у записнику.
- (3) Записник потписује судица, записничар и свједоци.
- (4) На проглашени тестамент суд ће ставити потврду о његовом проглашењу са назнаком датума проглашења, као и број и датум осталих пронађених тестамената.

Члан 112

- (1) Ако је умрли сачинио усмени тестамент и ако о томе постоји исправа коју су свједоци својеручно потписали, суд ће садржину ове исправе прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.
- (2) Ако такве исправе нема, свједоци пред којим је усмени тестамент изјављен саслушаће се појединачно о садржини тестаментa, а нарочито о околностима од којих овиси његова пуноважност, па ће се записник о саслушању ових свједока прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.
- (3) Ако учесник захтјева да се свједоци усменог тестаментa саслушају под заклетвом или ако суд нађе да је такво саслушање потребно, одредит ће рочиште за саслушање ових свједока на које ће позвати предлагаче, а остала заинтересована лица само ако се тиме не би одуговлачио поступак.

Члан 113

- (1) Ако је писмени тестамент нестao или је уништен независно од оставилачеве воље, а међу заинтересованим лицима нема спора о постојању тог тестаментa, о облику у коме је састављен, о начину нестанка или уништења, као ни о садржини тестаментa, суд ће о томе саслушати све заинтересованог лица и по њиховим приједлозима извести потребне доказе, па ће тај записник прогласити по одредбама које важе за проглашење писменог тестаментa.

- (2) Ако би заоставштина, кад не би било тестаментa, постала власништво Дистрикта, споразум заинтересованих лица о ранијем постојању тестаментa, о његовом облику и садржини важи само уз сагласност лица овлаштеног за заступање интереса Дистрикта.
- (3) Ако међу заинтересованим лицима има оних који нису способни да се сами старају о својим пословима, споразуми из ове одредбе важе само уз сугласност органа старатељства.

Члан 114

- (1) Записник о проглашењу тестаментa са изворним писаним тестаментом, односно исправом о усменом тестаменту, као и записник о саслушању свједока усменог тестаментa, доставиће се суду.
- (2) Изворни писмени тестамент, исправа о усменом тестаменту, записник о саслушању свједока усменог тестаментa, као и записник о садржини несталог или уништеног писменог тестаментa, чуваће се у суду одвојено од других списа, а њихов овјерени пријепис приложиће се списима.

д) Поступак оставинског суда по пријему смртовнице

Члан 115

- (1) По пријему смртовнице Основни суд ће испитати да ли је надлежан за расправљање заоставштине, па ако установи да није надлежан доставиће списе предмета надлежном суду Федерације Босне и Херцеговине или Републике Српске (у даљем тексту: Ентитети).
- (2) Ако суд установи да је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган, рјешењем ће се прогласити ненадлежним.

Члан 116

Ако је остављач поставио извршитеља тестаментa, суд ће то саопштити извршиоцу тестаментa и позвати га да у одређеном року изјави да ли се прима те дужности.

Члан 117

- (1) Ако се очекује рођење дјетета које би било позвано на насљеђе, суд ће о томе обавијестити орган старатељства.
- (2) Ако орган старатељства другачије не одреди, о правима још нерођеног дјетета стараће се један од његових родитеља.

Члан 118

- (1) Ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину или је оставио само покретну имовину, а ниједно од лица позваних на насљеђе не тражи да се спроведе расправа, суд ће рјешењем одлучити да се не расправља заоставштина.

- (2) Кад суд одлучи да се не расправља заоставштина, обавијестиће о томе орган старатељства ако међу насљедницима има лица која нису способна да се старају о својим пословима, а немају родитеље.
- (3) Ако је суд одлучио да се не расправља заоставштина због разлога из става 2. овог члана, лица позвана на насљеђе могу остварити права која им припадају као насљедницима.

Члан 119

Кад се по закону може тражити издвајање заоставштине од имовине насљедника, суд ће на приједлог овлаштених лица наредити то издвајање примјењујући притом сходно одредбе овог закона о привременим мјерама за осигурање заоставштине.

е) Расправљање заоставштине

Члан 120

- (1) За расправљање заоставштине суд ће одредити рочиште.
- (2) У позиву на рочиште суд ће заинтересована лица обавијестити о покретању поступка и о постојању тестаментa, ако постоји, и позвати да одмах доставе суду писмени тестамент, односно исправу о усменом тестаменту, ако се код њих налази или да назначе свједоке усменог тестаментa.
- (3) Суд ће у позиву упозорити заинтересована лица да могу до завршетка поступка дати суду изјаву да ли се примају насљеђа, или се насљеђа одричу, а ако на рочиште не дођу или не дају изјаву, упозориће се да ће суд о њиховом праву одлучити према подацима којима располаже.
- (4) О покретању поступка за расправљање заоставштине, ако је умрли оставио тестамент, суд ће обавијестити и на рочиште позвати и она лица која би могле по закону полагати право на насљеђе.
- (5) Ако је умрли поставио извршитеља тестаментa суд ће и њега обавијестити о покретању поступка.

Члан 121

- (1) Ако се не зна да ли умрли има насљедника, суд ће огласом позвати лица која полажу право на насљеђе да се пријаве суду у року од једне године од дана објављивања огласа у службеним гласницима Босне и Херцеговине и Дистрикта.
- (2) Оглас ће се објавити и на огласној табли суда, а по потреби и на други пригодан начин.
- (3) По одредбама ставова 1 и 2 овог члана суд ће поступити и ако је насљеднику постављен привремени старалац због тога што је боравиште насљедника непознато, а насљедник нема пуномоћника или због тога што се насљедник или његов законски заступник, који немају пуномоћника, налазе у иностранству, а достављање се није могло извршити према одредбама Закона о парничном поступку.

- (4) По истеку рока из става 1 овог члана суд ће расправити заоставштину на темељу изјаве постављеног старатеља и података којима суд располаже.

Члан 122

- (1) У поступку за расправљање заоставштине суд ће расправити сва питања која се односе на заоставштину, а нарочито о праву на насљеђе, о величини насљедног дијела и праву на легат.
- (2) О правима из става 1 овог члана, суд по правилу, одлучује након што од заинтересованих лица узме потребне изјаве.
- (3) О правима лица која нису дошла на рочиште, а уредно су позване, суд ће расправити према подацима са којима располаже, узимајући у обзир њихове писмене изјаве које суд прими до доношења рјешења.
- (4) Приликом расправљања заоставштине заинтересована лица могу давати изјаве без присуства других заинтересованих лица и није потребно да се у сваком случају тим лицима даје прилика да се изјасне о изјавама других заинтересованих лица.
- (5) Ако суд посумња да је лице које по закону полаже право на насљеђе једини или најближи сродник умрлог, може саслушати и лица за која сматра да би могле имати једнако или јаче право на насљеђе, а може та лица позвати и огласом по одредбама члана 121 овог закона.

Члан 123

- (1) Ако се насљедник примио насљеђа или се одрекао насљеђа, изјаву о томе мора потписати насљедник или његов заступник.
- (2) Потпис на изјави о примању насљеђа или о одрицању од насљеђа која је поднесена суду, као и потпис на пуномоћи морају бити овјерени.
- (3) У изјави треба навести да ли се насљедник прима, односно одриче дијела који му припада на темељу закона или на темељу тестаментa, или се изјава односи на нужни дио.
- (4) Изјаву о одрицању од насљеђа насљедник може дати и пред сваким другим надлежним судом у Босни и Херцеговини. Ову изјаву са истим правним дејством насљедник може дати и пред конзуларним представником или дипломатским представником Босне и Херцеговине који врши конзуларне послове.
- (5) Приликом давања изјаве о одрицању од насљеђа, суд ће насљедника упозорити да се може одрећи од насљеђа само у своје име или у име својих потомака.

Члан 124

- (1) Суд ће прекинути расправљање заоставштине и упутити учеснике да покрену парницу пред судом или поступак пред органом управе, ако су међу учесницима спорне чињенице од којих зависи неко њихово право.

(2) Суд ће поступити у смислу става 1 овог члана нарочито ако су спорне:

- 1) чињенице од којих зависи право на насљеђе, а нарочито правоснажност или садржине тестаментa или однос насљедника и оставиоца на темељу кога се по закону насљеђује,
- 2) чињенице од којих овиси основаност захтјева нацивљеног брачног друга и потомака оставиоца, који су живјели са оставитељем у истом домаћинству, да им се из заоставштине издвоје предмети домаћинства, који служе за задовољење свакодневних потреба,
- 3) чињенице од којих зависи величина насљедног дијела, а нарочито урачунавање у насљедни дио,
- 4) чињенице од којих зависи основаност искључења нужних насљедника или основаност разлога за неподобност,
- 5) чињенице о томе да ли се неко лице одрекло насљеђа.

(3) Ако не постоји спор о чињеницама из става 2 овог члана, већ се судионици споре о примјени права, оставински суд ће расправити правна питања у поступку за расправљање заоставштине.

Члан 125

Ако међу учесницима постоји спор о праву на легат или о другом праву из заоставштине, суд ће упутити учеснике да покрену парницу или поступак пред органом управе, али неће прекидати расправљање заоставштине.

Члан 126

Ако се насљедници споре, било о чињеницама, било о примјени права, суд ће прекинути расправљање заоставштине и упутити учеснике да покрену парницу пред судом или поступак пред органом управе у слиједећим случајевима:

- 1) ако између насљедника постоји спор о томе да ли нека имовина улази у заоставштину,
- 2) ако између насљедника постоји спор поводом захтјева потомака или усвојеника оставиоца који су с њим живјели у заједници да им се из заоставштине издвоји дио који одговара њиховом доприносу у повећању вриједности оставитељеве имовине.

Члан 127

(1) Суд ће упутити на парницу пред судом односно на поступак пред органом управе оног учесника чије право сматра мање вјероватним.

(2) Ако суд прекине поступак, одредиће рок у којем треба покренути парницу пред судом, односно поступак пред органом управе.

- (3) Ако учесник у одређеном року поступи по рјешењу суда, прекид поступка трајаће док парница пред судом односно поступак пред органом управе не буде правоснажно завршен.
- (4) Ако учесник у одређеном року не поступи по рјешењу суда, наставит ће се расправљање заоставштине и ако учесник до завршетка тог поступка не поднесе доказ да је покренуо парницу пред судом, односно поступак пред органом управе, довршиће се расправљање заоставштине без обзира на захтјеве у погледу којих је учесник упућен на парницу пред судом односно на поступак пред органом управе.
- (5) Кад је оставински суд расправио заоставштину по ставу 4 овог члана, као и кад је расправио заоставштину, а требало је да учеснике упути на парницу, правомоћност одлуке оставинског суда не спречава да се о односном захтјеву покрене парница.

ф) Рјешење о наслеђивању и легату

Члан 128

- (1) Кад суд утврди којим лицима припада право на наслеђе прогласиће та лица за наследнике рјешењем о наслеђивању.
- (2) Рјешење о наслеђивању садржи:
 - 1) име и презиме умрлог и име његовог родитеља, занимање, датум рођења и држављанство умрлог, а за умрле женског лица и њихово дјевојачко презиме,
 - 2) означавање некретнине са подацима из земљишних књига и катастра, као и означавање покретних ствари са позивом на попис,
 - 3) име и презиме, занимање и пребивалиште наследника према оставиоцу, да ли наслеђује као законски или тестаментарни наследник, а ако има више наследника и дио у коме судјелује у наслеђу,
 - 4) да ли је и колико право наследника одложено због неприспјелог времена или је ограничено на извјесно вријеме или је одложено због неиспуњеног услова или је зависно од раскидног услова односно налога који се треба сматрати као услов раскида или је ограничено право уживања и у чију корист,
 - 5) име и презиме, занимање и пребивалиште лица којима је припао легат, плодоуживање или које друго право из заоставштине са тачним назначењем тог права.
- (3) Ако у поступку за расправљање заоставштине сви наследници споразумно предложе диобу и начин диобе, суд ће овај споразум унијети у рјешење о наслеђивању.

Члан 129

- (1) Рјешење о наслеђивању доставиће се свим наследницима и легатарима, као и лицима која су у току поступка истакла захтјев за наслеђе.
- (2) Правоснажно рјешење о наслеђивању доставиће се служби надлежној за вођење земљишно-књижне евиденције.

Члан 130

Кад буду поднесени докази о извршењу и осигурању обавеза које су наследнику наложене тестаментом у корист лица које није способно да се само стара о својим пословима или за постизање неке општекорисне сврхе, суд ће наредити да се у земљишну књигу или другу одговарајућу евиденцију изврше потребни уписи, као и да се овлашћеним лицима предају покретне ствари које се налазе на чувању код суда.

Члан 131

Кад је право наследника или легатара одложено због неприспјелог времена или је ограничено на извјесно вријеме или је одложено због неиспуњеног услова или је зависно од раскидног услова односно налога који се треба сматрати као раскидни услов, суд ће по приједлогу заинтересованих лица одредити привремене мјере за осигурање односног дијела заоставштине по одредбама закона којим је уређен извршни поступак, уколико тестаментом није другачије одређено.

Члан 132

Ако наследници не оспоравају легат, суд може и прије доношења рјешења о наслеђивању, на захтјев легатара донијети посебно рјешење о легату. У том случају сходно ће се примјењивати одредбе овог закона о достављању правоснажног рјешења о наслеђивању надлежном органу управе, односно служби која води земљишне књиге и друге одговарајуће евиденције и о предаји покретних ствари које се налазе на чувању код суда.

Члан 133

Кад суд утврди да нема наследника или кад се не зна да ли има наследника, а у року прописаном овим законом не јави се нико ко полаже право на наслеђе, суд ће донијети рјешење да се заоставштина преда Дистрикту.

Члан 134

Правоснажно рјешење о наслеђивању или легату везује учеснике који су судјеловали у поступку расправљања заоставштине, уколико им није признато право да свој захтјев остварују у парници.

г) Насљедно-правни захтјеви послије правоснажности рјешења о насљеђивању

Члан 135

- (1) Ако се по правоснажности рјешења о насљеђивању пронађе имовина за коју се у вријеме доношења рјешења није знало да припада заоставштини, суд неће поново расправљати заоставштину, већ ће ову имовину новим рјешењем расподијелити на темељу раније донесеног рјешења о насљеђивању (допунско рјешење).
- (2) Ако раније није расправљана заоставштина, суд ће расправити заоставштину само ако се пронађена имовина састоји из некретнина.
- (3) Ако се пронађена имовина састоји од покретне имовине, суд ће расправити заоставштину само на захтјев заинтересованих лица.
- (4) Прије расправљања накнадно пронађене имовине, суд ће позвати насљеднике који су се одрекли од насљеђа да се у одређеном року изјасне да ли остају код одрицања или траже да им се призна право на насљеђе на накнадно пронађеној имовини.
- (5) Рјешење којим је расподијељена накнадно пронађена имовина, суд ће доставити и насљедницима који су се одрекли насљеђа.

Члан 136

- (1) Ако се по правоснажности рјешења о насљеђивању пронађе тестамент, суд ће га прогласити и задржати његов пријепис или га у случају мјесне ненадлежности за одлучивање о заоставштини доставити надлежном оставинском суду у Ентитету.
- (2) У случају из става 1 овог члана, суд неће поново расправљати заоставштину већ ће обавијестити заинтересована лица о проглашењу тестаamenta и упозорити их да могу своја права на темељу тестаamenta остварити у парничном поступку.

Члан 137

Ако по правоснажности рјешења о насљеђивању или рјешења о легату неко лице које није учествовала у поступку за расправљање заоставштине полаже право на заоставштину као насљедник, оставински суд неће поново расправљати заоставштину већ ће то лице упутити да може своје право остварити у парничном поступку.

Члан 138

Кад је расправљање заоставштине завршено правоснажним рјешењем о насљеђивању или рјешењем о легату, а постоје услови за понављање поступка, по правилима парничног поступка, неће се поновити поступак за расправљање заоставштине, већ ће учесници своја права моћи остварити у парничном поступку.

х) Поступак кад је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган

Члан 139

- (1) Кад је за расправљање заоставштине надлежан инострани орган, суд ће по пријему смртовнице издати оглас којим ће позвати сва лица у земљи које имају захтјеве према заоставштини као насљедници, легатарии или повјериоци, да у огласном року, који не може бити краћи од 30 дана ни дужи од шест мјесеци и који тече од дана објављивања огласа у службеним гласницима Босне и Херцеговине и Дистрикта, пријаве своје захтјеве, јер ће се у противном случају покретна имовина из заоставштине предати надлежном органу иностране државе или лицу које тај орган овласти за пријем те имовине.
- (2) Оглас ће се, поред објављивања у службеним гласницима, објавити и на огласној табли суда, а по потреби и на други пригодан начин. Један примјерак огласа доставиће се најближем дипломатском или конзуларном представнику односне стране државе у Босни и Херцеговини.
- (3) Суд неће издати оглас ако се ради о малој вриједности заоставштине.
- (4) Ако се не изда оглас из става 3 овог члана, заоставштина се не смије предати прије него што протекну три мјесеца од дана смрти страног држављанина.

Члан 140

- (1) Ако који од насљедника или легатара пријави свој захтјев, суд ће задржати заоставштину односно њен дио који је потребан за покриће тог захтјева све док орган власти иностране државе не донесе правоснажну одлуку о том захтјеву.
- (2) Суд ће у погледу пријављеног захтјева извршити ову одлуку из задржане заоставштине или из њеног дијела, а остатак ће предати органу иностране државе.
- (3) Ако који повјерилац пријави своје потраживање, суд ће задржати заоставштину или њен дио који је потребан за покриће тог потраживања све док то потраживање не буде подмирено или осигурано.

Члан 141

- (1) Ако је за расправљање заоставштине иностраног држављанина у погледу његове покретне имовине надлежан инострани орган, Основни суд ће ако сви насљедници који се налазе у Дистрикту предложи да расправу спроведе тај суд, позвати све насљеднике и легатаре у иностранству да у року од три мјесеци од дана достављања позива истакну приговор ненадлежности суда, јер ће поступак расправљања заоставштине спровести Основни суд.
- (2) Познати насљедници којима се не зна боравиште позваће се огласом.

- (3) Оглас ће се објавити у службеним гласницима Босне и Херцеговине и Дистрикта и на огласној табли суда, а по потреби и на други погодан начин. Примјерак огласа доставиће се најближем дипломатском или конзуларном представнику односне иностране државе у Босни и Херцеговини.
- (4) Ако ниједан од насљедника или легатара из иностранства није истакао приговор ненадлежности суда у року из става 1 овог члана, Основни суд ће по истеку тог рока расправити заоставштину.

2. Одређивање накнаде за експроприране некретнине

Члан 142

У поступку одређивања накнаде за експроприрану некретнину Основни суд одређује висину накнаде за експроприрану некретнину кад корисник експропријације и ранији власник пред надлежним органом Владе Дистрикта (у даљем тексту: надлежни орган) нису постигли споразум о накнади за експроприрану некретнину.

Члан 143

- (1) Ако учесници не постигну споразум о накнади за експроприрану некретнину у року од два мјесеца од дана правоснажности рјешења о експропријацији, надлежни орган Дистрикта доставиће правоснажно рјешење о експропријацији са свим списима и доказима о исплати власнику понуђеног износа накнаде или о полагању истог у депозит суда на чијем се подручју налази експроприрана некретнина, ради одређивања накнаде.
- (2) Орган из става 1 овог члана може и прије истека рока од два мјесеца доставити рјешење о експропријацији са списима суду, ако учесник из изјава утврди да се не може постићи споразум о накнади.
- (3) Ако надлежни орган не поступи по одредбама става 1 овог члана, учесници се могу непосредно обратити суду са захтјевом за одређивање накнаде.

Члан 144

Поступак одређивања накнаде суд води по службеној дужности и дужан је завршити га што прије а најкасније у року од 30 дана од дана покретања поступка пред судом.

Члан 145

Суд ће одредити рочиште на којем ће омогућити учесницима да се изјасне о облику и обиму, односно висини накнаде, као и о доказима о вриједности некретнина, а по потреби одредиће и вјештачење и извести и друге доказе.

Члан 146

Трошкове поступка одређивања накнаде за експроприране некретнине сноси корисник експропријације, осим трошкова који су изазвани неоправданим поступцима ранијег власника.

Члан 147

- (1) Ако учесници закључе споразум да се накнада за експроприрану зграду или стан одреди у облику давања друге зграде или стана, споразумом ће се одредити и рок за извршење узајамних обвеза. Ако тај рок учесници не одреде, суд ће рјешењем о накнади одредити рок о иселјењу из експроприране зграде, односно стана као посебног дијела зграде, према закону којим је уређена експропријација.
- (2) Одредба става 1 овог члана сходно се примјењује и на земљорадника кад му је по споразуму с корисником експропријације или на његов захтјев, накнада за експроприрано пољопривредно земљиште одређена давањем у власништво друге непокретности.

Члан 148

- (1) Након што утврди битне чињенице, суд доноси рјешење којим одређује облик и обим, односно висину накнаде за експроприрану некретнину.
- (2) Ако учесници закључе споразум о облику и обиму, односно висини накнаде, суд ће своје рјешење темељити на њиховом споразуму, уколико нађе да споразум није у супротности са прописима којима су уређени власнички односи на некретнинама.

Члан 149

Одредбе о поступку одређивања накнаде за експроприрану некретнину сходно се примјењују и у другим случајевима када се ранијем власнику по закону признаје право на накнаду за некретнину на којој је изгубио право власништва или друго стварно право.

3. Управљање и кориштење заједничке имовине

Члан 150

У поступку за управљање и кориштење заједничке имовине Основни суд уређује начин управљања и кориштења заједничким стварима сувласника, сукорисника и других супосједника исте ствари.

Члан 151

- (1) Поступак за управљање и кориштење заједничким стварима покреће се на приједлог лица које сматра да је повријеђено његово право управљања или кориштења заједничке ствари.
- (2) Приједлог садржи податке о заинтересованим лицима и о ствари која је предмет поступка, као и разлоге због којих се поступак покреће.
- (3) Основни суд одлучује о приједлогу, уколико се имовина налази на подручју Дистрикта.

Члан 152

- (1) По пријему приједлога суд ће заказати рочиште на које ће позвати сва заинтересована лица, указаће им на могућност споразума и помоћи им да споразумно уреде начин управљања, односно, кориштења заједничке ствари.
- (2) Споразум заинтересованих лица суд ће, након што им предочи природу и правно дјеловање судске нагодбе, унијети у записник као судску нагодбу.

Члан 153

- (1) Ако се заинтересована лица не споразумију, суд ће провести потребне доказе и на темељу резултата цјелокупног поступка донијети рјешење којим ће уредити начин управљања или кориштења заједничком ствари по одговарајућим прописима о материјалном праву, водећи рачуна о њиховим посебним и заједничким интересима.
- (2) Кад се приједлогом тражи уређење кориштења заједничког стана или пословних просторија, суд ће нарочито уредити које ће просторије заинтересована лица користити посебно, а које заједнички, начин кориштења заједничких просторија, као и на који начин ће се сносити трошкови кориштења просторија.

Члан 154

- (1) Кад је међу заинтересованим лицима спорно право на ствар која је предмет поступка или је споран обим права, суд ће упутити предлагача да у року од 15 дана покрене парницу или поступак пред управним органом ради рјешавања спорног права, односно правног односа, а ванпарнични поступак ће прекинути.
- (2) Ако предлагач не покрене поступак у року из става 1 овог члана, сматраће се да је приједлог повучен.
- (3) Суд може, до доношења одлуке надлежног органа, привремено уредити односе заинтересованих лица у погледу управљања и кориштења заједничком ствари кад то околности случаја захтијевају, а нарочито да би се спријечила штета, самовлашће или очита неправда за поједина заинтересована лица.
- (4) Одредбе из става 3 овог члана примјениће се и кад су заинтересована лица су посједници ствари који не располажу доказима о законитом основу стицања посједа.

Члан 155

Заинтересована лица могу у парници или другом поступку остваривати своја права у односу на ствар о чијем је управљању и кориштењу правоснажно одлучено у поступку управљања и кориштења заједничким стварима.

Члан 156

- (1) Одредбе овог закона о управљању и кориштењу заједничких ствари примјењују се и на власнике и посједнике посебних дијелова зграда у погледу управљања и кориштења заједничких дијелова зграде који служе згради као цјелини или само неким посебним дијеловима зграде, у ком случају се заинтересованим лицима сматрају само власници тих дијелова зграде, ако се уређивањем њихових узајамних односа не дира у права власника других дијелова зграде.
- (2) Односи између власника посебних дијелова зграде уређују се и складу са прописима о правима на посебним дијеловима зграде.

4. Диоба ствари и некретнина у заједничком сувласништву

Члан 157

У поступку диобе ствари и некретнина у заједничком сувласништву суд одлучује о диоби и начину диобе тих ствари и некретнина.

Члан 158

- (1) Поступак диобе ствари и некретнина у заједничком сувласништву може приједлогом покренути сувласник. Приједлог мора обухватити све сувласнике.
- (2) Приједлог садржи податке о предмету диобе, величини дијела и о другим стварним правима сваког сувласника. За некретнине се морају навести земљишно-књижни или катастарски подаци и приложити одговарајући писмени докази о праву власништва, праву служности и другим стварним правима, као и о посједу некретнинама.
- (3) Приједлог се подноси Основном суду уколико се на његовом подручју налази ствар или некретнина.

Члан 159

- (1) Ако суд, поступајући по приједлогу, утврди да је међу сувласницима спорно право на стварима која је предмет диобе или право на имовини, да је спорна величина дијела у стварима, односно имовини у сувласништву или је спорно која имовина, односно права улазе у некретнину у заједничком власништву, прекинуће поступак и упутити предлагача да у року од 15 дана покрене парницу.
- (2) Ако предлагач у року из става 1 овог члана не покрене парницу, сматраће се да је приједлог повучен.

Члан 160

Суд ће по пријему приједлога заказати рочиште на које ће позвати све сувласнике и лица која по предмету диобе имају неко стварно право.

Члан 161

Ако сувласници или лица која по предмету диобе имају неко стварно право, у току поступка постигну нагодбу о условима и начину диобе, суд ће нагодбу унијети у записник као судску нагодбу.

Члан 162

- (1) Ако лица из члана 161 овог закона не постигну нагодбу о условима и начину диобе, суд ће их саслушати, провести потребне доказе, а кад је то нужно и вјештачење, па ће на темељу резултата цјелокупног поступка, у складу са одговарајућим прописима материјалног права донијети рјешење о диоби ствари или некретнина у сувласништву, водећи рачуна да задовољи оправдане захтјеве и интересе сувласника и лица која по предмету диобе имају неко стварно право.
- (2) При одлучивању коме треба да припадне одређена ствар суд ће нарочито имати у виду посебне потребе појединих сувласника због којих та ствар треба да припадне том сувласнику.
- (3) Ако се диоба ствари има извршити њеном продајом, продаја ће се дозволити и извршити по одредбама Закона о извршном поступку.

Члан 163

- (1) Рјешење о диоби садржи: предмет, увјете и начин диобе, податке о физичким дијеловима ствари и правима која су припадала поједином сувласнику, као и права и обвезе сувласника утврђене диобом.
- (2) Рјешењем о диоби суд ће одлучити и о начину остваривања служности и других стварних права на дијеловима ствари која је физички подијељена између сувласника.

5. Уређење међа

Члан 164

У поступку уређења међа Основни суд уређује међу између сусједних непокретности на подручју Дистрикта кад су међашњи знаци уништени, оштећени или помјерени.

Члан 165

- (1) Приједлог за уређење међе између сусједних земљишних парцела може поднијети сваки од власника односно посједника тих парцела, а када је то законом одређено и овлаштени орган.
- (2) Приједлог садржи податке о власницима односно посједницима сусједних парцела, земљишним парцелама између којих се међа уређује, са ознакама тих парцела из земљишних и катастарских књига, разлоге због којих се поступак покреће, као и вриједност спорне међашње површине.

Члан 166

- (1) По пријему приједлога суд може заказати рочиште у суду на које ће позвати судионике ради покушаја споразумног уређења међе.
- (2) Ако судионици не постигну споразум, суд ће заказати рочиште на спорном мјесту на које ће, поред судионика позвати вјештака геодетске, односно друге одговарајуће струке, а по потреби и предложене свједоке.
- (3) Уз позив за рочиште судионици се позивају да поднесу све исправе, скице и друге доказе од значаја за уређење међе. У позиву ће се судионици упозорити на посљедице недоласка на рочиште.

Члан 167

Ако предлагач не дође на рочиште, а био је уредно позван, сматраће се да је приједлог повучен, изузев у случају када одржавање рочишта предложи противник предлагача.

Члан 168

- (1) Ако међу судионцима постоји спор о међашњој површини чија вриједност не прелази вриједност спора мале вриједности у парничном поступку, суд ће утврдити међу на темељу јачег права, а ако то није могуће онда на темељу последњег мирног посједа. Уколико се спор не може ријешити ни на овај начин, суд ће спорну међашњу површину подијелити по правичности.
- (2) Ако судионици предходно о томе постигну споразум суд може међу уредити и на темељу важећих катастарских планова.
- (3) Суд може уредити међу по јачем праву без обзира на вриједност међашње површине, ако судионици о томе предходно постигну споразум.

Члан 169

Ако међу судионцима постоји спор о међашњој површини чија вриједност прелази вриједност спора мале вриједности у парничном поступку, а не постигну споразум у смислу става 3 члана 168 овог закона, суд ће предлагача упутити на парницу и а ванпарнични поступак обуставити.

Члан 170

- (1) На рочишту за уређење међе суд ће на спорном мјесту утврдити међу између земљишњих парцела судионика и обиљежити је трајним и видним међашњим знацима.
- (2) О радњама подузетим на рочишту за уређење међе саставља се записник у који се уноси нарочито: опис затеченог стања и садржај изјава судионика, вјештака и свједока. Уз записник се прилажу: скица затеченог стања и скица стања успостављеног уређењем међе.

Члан 171

У рјешењу о уређењу међе суд описује међу између земљишних парцела судионика, позивајући се на скицу успостављеног стања која је саставни дио рјешења.

Члан 172

Суд неће уређивати међу на грађавинском земљишту на коме не постоји право власништва, осим у случају кад није извршена парцелизација земљишта по одредбама закона којим је регулирано просторно уређење.

V - УРЕЂЕЊЕ ДРУГИХ ВАНПАРНИЧНИХ СТВАРИ

1. Састављање и овјеравање садржине исправа

Члан 173

- (1) У поступку за састављање или овјеравање садржине исправе суд саставља и овјерава исправу кад је за настанак права или пуноважног правног посла потребно постојање јавне исправе.
- (2) Сукладно одредби става 1 овог члана саставља се и судски тестамент.

Члан 174

- (1) Исправа се саставља у суду, а ван суда, кад судионик није у могућности да дође у суд или кад за то постоје други оправдани разлози.
- (2) Исправу саставља или овјерава судица. Прије састављања исправе, судица утврђује идентитет предлагатеља. Кад судица не познаје предлагача особно, његов идентитет утврђује јавном исправом са фотографијом или изјавом свједока, чији је идентитет утврђен јавним исправама.
- (3) Ако је предлагач неписмен или нијем, слијеп или не познаје језик који је у службеној употреби у суду, састављање исправе врши се у присуству два пунољетна свједока које судица особно познаје или чији је идентитет утврдио јавним исправама са фотографијом.
- (4) Ако предлагач не зна језик на коме се саставља исправа, судица ће исправу саставити уз учешће судског тумача.
- (5) Ако је предлагач глухонијем или слијеп, судица ће исправу саставити уз учешће тумача који се са предлагачем може споразумјети.

Члан 175

Свједоци при састављању исправа, могу бити особе које су писмене и које познају службени језик и језик предлагача, а ако је предлагач нијем, неопходно је и да се с њим могу споразумјети.

Члан 176

- (1) Када утврди да постоје увјети из члана 175 овог закона, судач утврђује да ли постоји слободна воља да се закључи правни посао.
- (2) Судач је дужан да судионцима објасни смисао правног посла, да им укаже на његове посљедице и да испита да ли је правни посао дозвољен, односно да није у супротности са принудним прописима.
- (3) Ако судач утврди да нису испуњени увјети из става 1 и 2 овог члана рјешењем ће одбити да састави исправу.

Члан 177

- (1) О састављању исправе сачињава се записник у који се уноси и начин на који је утврђен идентитет судионика, свједока и тумача који су присуствовали састављању исправе.
- (2) Записник потписују судионици и свједоци.
- (3) Уз записник се прилаже примјерак састављене и потписане исправе.

Члан 178

- (1) При састављању судског тестаментa свједоци не могу бити потомци завјештиоца, његови усвојеници и његови потомци, његови преци закључно с дједом и бабом и њиховим потомцима првог ступња, њихови сродници у побочној линији до трећег степена, брачни другови свих ових особа и брачни друг завјештиоца.
- (2) Одредбе става 1 овог члана сходно се примјењују и на судске тумаче.

Члан 179

- (1) Кад саслуша завјештиоца, судач ће његову изјаву вјерно унијети у записник, по могућности ријечима завјештиоца, пазећи при томе да воља завјештиоца буде јасно изражена.
- (2) У записник ће се унијети и све околности које би могле бити важне за пуноважност тестаментa.
- (3) Кад је то потребно, судач ће завјештиоцу објаснити прописе који ограничавају завјештиоца у располагању тестаментом.

Члан 180

Након што завјештилац сам прочита записник о судском тестаменту те изјави да је његова посљедња воља у свему вјерно унијета, судач ће то потврдити на тестаменту.

Члан 181

- (1) Ако је тестамент састављен у присуству два свједока због тога што завјештилац не зна да чита, судач ће му прочитати тестамент, а потом ће га завјештилац, пошто изјави да је то његов тестамент, у присуству свједока потписати или ставити на њега отисак прста.
- (2) Ако завјештилац не познаје језик који је у службеној употреби у суду или је нијем или глух, судач ће преко судског тумача прочитати тестамент, а завјештилац ће преко судског тумача изјавити да је тестамент његов.
- (3) Свједоци ће се потписати на самом тестаменту, а судач ће на тестаменту потврдити да су све ове радње извршене.

Члан 182

- (1) Ако се записник о састављању тестаamenta састоји од више листова, исти ће се проширити јемствеником и оба краја јемственика запечатити судским печатом.
- (2) Сваки лист записника завјештилац ће потписати посебно или на њему ставити отисак прста.
- (3) На крају записника означиће се од колико се листова састоји тестамент.

Члан 183

Ако је тестамент састављен у Основном суду, а завјештилац нема пребивалиште на подручју Дистрикта, Основни суд је дужан да о томе одмах обавијестити суд на чијем подручју завјештилац има пребивалиште.

Члан 184

Ако завјештилац опозове свој тестамент, на опозивање тестаamenta сходно ће се примјенити одредбе о састављању тестаamenta. Опозивање тестаamenta ће се забиљежити на тестаменту који се чува у суду.

Члан 185

- (1) Суд врши овјеравање садржине исправе када је то законом одређено.
- (2) Овјеравање исправе врши се на самој исправи потписом суца и стављањем печата суда.
- (3) По извршеном овјеравању исправе, суд предаје учесницима оригиналан примјерак ове исправе.

2. Чување исправа

Члан 186

Основни суд је дужан примити на чување исправу кад је законом за поједине врсте исправа то изричито одређено или кад је то потребно ради осигурања одређених имовинских или других права.

Члан 187

Исправа се може предати на чување суду, с тим што се идентитет подносиоца исправе утврђује према одредбама члана 174 став 2 овог закона.

Члан 188

- (1) О пријему исправе на чување суд саставља записник у који се уноси начин утврђивања идентитета подносиоца исправе, врста и назив примљене исправе.
- (2) Примљена исправа ће се ставити у посебан омот, запечатити и чувати одвојено од осталих списа.

Члан 189

- (1) Кад суд прима на чување тестамент који није састављен у суду, завјешталац га предаје особно у отвореном или затвореном омоту.
- (2) Када се на чување предаје отворен тестамент, судица ће га прочитати завјештаоцу и указати на евентуалне недостатке због којих тестамент не би био пуноважан.

Члан 190

- (1) Када су свједоци усменог тестаamenta поднијели суду писмено које садржи вољу завјештатеља, суд ће пријем оваквог писмена записнички утврдити, ставити у посебан омот и запечатити.
- (2) На начин прописан у члану 189 овог закона, суд ће поступити и кад свједоци усменог тестаamenta дођу у суд да усмено понове изјаву завјештаоца.
- (3) При узимању изјаве сведока, суд ће утврдити изјаву воље завјештаоца и околности од којих овиси пуноважност усменог тестаamenta.

Члан 191

- (1) Након пријема исправе на чување, суд ће подносиоцу исправе издати потврду.
- (2) Ако се исправа о тестаменту, осим судског тестаamenta, преда на чување Основном суду а завјешталац нема пребивалиште на подручју Дистрикта, суд је дужан одмах о томе обавијестити надлежни суд Ентитета на чијем подручју завјешталац има пребивалиште.

Члан 192

- (1) Исправа која се налази на чувању код суда, вратиће се подносиоцу исправе на његов захтјев или његовом пуномоћнику који има овјерену пуномоћ за тај посао.
- (2) О враћању исправе саставиће се записник у коме ће се записати начин утврђивања идентитета лица којем се враћа исправа.
- (3) Ако се исправа враћа пуномоћнику, пуномоћ се прилаже записнику и задржава у спису.

3. Судски депозит

Члан 193

- (1) У судски депозит могу се предати новац, папири од вриједности и друге исправе које се могу уновчити, племенити метали, драгоцености и други предмети израђени од племенитог метала, кад је то законом или другим прописом предвиђено.
- (2) Суд је дужан да прими у депозит и друге предмете кад је законом одређено да дужник може код суда положити за повјериоца ствар коју дугује.

Члан 194

Приједлог за предају предмета садржи опис предмета, вриједност предмета, разлоге због којих се предаје предмет, име и презиме лица у чију корист се предмет предаје и услова под којима се предмет предаје. Уз приједлог се могу предложити и одговарајући докази.

Члан 195

- (1) Суд ће рјешењем одбити приједлог кад оцијени да нису испуњени увјети за пријем предмета у депозит или ако предлагач у року од 15 дана не предујми трошкове чувања.
- (2) Ако суд не одбије приједлог, донијеће рјешења о пријему предмета или новца у судски депозит и одредити начин чувања.

Члан 196

Кад је депоновање извршено у корист одређеног лица, суд ће то лице позвати да у року од 15 дана прими предмет из депозита ако испуни одређене услове за предају.

Члан 197

- (1) Ако је предмет депозита новац или страна валута, суд је дужан да у року од три дана од дана пријема, новац, односно страну валуту положи на посебан рачун код за то овлаштене банке, ако посебним прописима није другачије одређено.

- (2) Племените метале, ствари израђене од племенитих метала и друге драгоцености, као и папире од вриједности, суд ће у року од три дана предати овлаштеној банци уколико посебним прописом није другачије одређено.
- (3) Друге предмете који се не могу чувати у судском депозиту, суд ће на приједлог предлагача одредити да се чувају у јавном складишту или другом правном лицу које се бави чувањем ствари, а физичком лицу само ако нема правног лица које обавља дјелатност ускладиштења.

Члан 198

- (1) Прије доношења рјешења о пријему у депозит суд ће наложити предлагачу полагање у депозит потребног предумја за трошкове чувања и руковања таквим предметима.
- (2) Прије предаје предмета на чување, суд ће извршити попис и процјену ствари и о томе сачинити записник у довољном броју примјерака.

Члан 199

- (1) Ако лице у чију корист је предмет предат изјави да исти не прима, суд ће о томе изјавити предлагача и затражити да се у одређеном року изјасни.
- (2) Ако лице у чију корист је примљен предмет у судски депозит исти не подигне у року од 15 дана, суд ће рјешењем позвати предлагача да преузме предмет.
- (3) Предмети примљени у депозит издају се на темељу рјешења суда.

Члан 200

- (1) Кад се у депозит предају предмети за које предлагач не зна којем лицу треба да се предају или ако не зна који од више депонираних предмета треба да се предају којем од више лица, суд ће заказати рочиште и позвати предлагача и сва заинтересована лица ради постизања споразума којем лицу припада депонирани предмет.
- (2) Ако се уредно позвана лица не одазову на рочиште или ако се међу њима не постигне споразум, суд ће их рјешењем упутити да у парници остварују право на предмет примљен у депозит. У рјешењу ће се одредити и рок за покретање парнице, о чему се обавијештава депонент.
- (3) Ако се покрене парнични поступак, суд ће рјешењем прекинути овај поступак, а ако се поступак не покрене, суд ће рјешењем позвати предлагача да преузме предмет из депозита.

Члан 201

- (1) Рјешење којим се одређује издавање предмета из депозита садржи нарочито:
 - име и презиме лица овлаштеног да преузме предмет из депозита,
 - начин, рок и услов за преузимање предмета,
 - упозорење на правне посљедице уколико предмет не буде преузет у року у коме по закону застаријева право на његово издавање.

- (2) Рјешењем из става 1 овог члана утврђују се и трошкови настали у вези са чувањем и руковањем предметима и ко је дужан да их накнади.

Члан 202

Чувар, кога је суд одредио, може издати предмет из депозита само на темељу рјешења суда и на начин како је то у рјешењу одређено.

Члан 203

- (1) Ако лице у чију корист је предмет примљен у судски депозит или деподент, који је уредно позван да преузме предмет, исти не подигне у року од једне године од дана пријема уредног позива, суд ће рјешењем утврдити да је предмет постао својина Дистрикта.
- (2) Предмет који је на темељу правоснажног рјешења из члана 202 овог закона постао својина Дистрикта, суд ће предати надлежном органу Владе Дистрикта.
- (3) О предаји предмета из става 1 овог члана саставиће се записник.

4. Поништење исправа

Члан 204

- (1) У поступку за поништење домаће исправе на којој се непосредно заснива неко материјално право и чије је посједовање нужно за остваривање тога права, прогласиће се да је исправа изгубила своју важност ако је украдена, изгорјела или на било који начин нестала или уништена, осим ако законом није забрањено поништење такве исправе.
- (2) Под условима из става 1 овог члана може се поништити и исправа на којој се заснива неко нематеријално право, кад не постоје подаци на темељу којих надлежни орган може да изда дупликат те исправе.

Члан 205

- (1) Основни суд одлучује о приједлогу за поништење исправе уколико је:
- исправу издао орган управе или правно лице са подручја Дистрикта,
 - у исправи, као мјесто испуњења обвезе назначено подручје Дистрикта.
- (2) Ако се о приједлозима из става 1 овог члана не може одредити надлежност суда, о приједлогу за поништење исправе одлучиваће Основни суд уколико се на подручју Дистрикта налази сједиште, пребивалиште или боравиште предлагача.

Члан 206

- (1) Приједлог за поништење исправе може поднијети свако лице које је на темељу те исправе овлаштена да остварује неко право или има правни интерес да се настала исправа поништи.

- (2) Приједлог за поништење исправе садржи: врсту исправе, фирму, назив и сједиште или име и презиме и пребивалиште издавача исправе, износ обвезе, мјесто и датум издавања исправе, мјесто испунавања обвезе, да ли исправа гласи на име или на доносиоца или по наредби, чињенице из којих произилази да је предлагач овлаштен за подношење приједлога, као и податке из којих произилази вјероватноћа да је исправа нестала или уништена.
- (3) Уз приједлог се, ако постоји, прилаже и пријепис исправе.
- (4) Једним приједлогом може се захтијевати и поништење више исправа под условима да је за све мјесно надлежан Основни суд.

Члан 207

- (1) Ако при претходном испитивању приједлога из члана 206 овог закона, суд утврди да нису испуњене претпоставке за покретање поступка, приједлог ће се рјешењем одбацити.
- (2) Ако не одбаци приједлог, суд ће наложити издаватељу исправе и повјериоцу да се у одређеном року изјасне да ли је исправа чије се поништење предлаже била издата и да ли постоје и које сметње за спровођење поступка.

Члан 208

- (1) По пријему изјашњења лица из става 2 члана 207 овог закона, суд ће огласом објавити покретање поступка за поништење исправе.
- (2) Оглас садржи битне податке исправе потребне за њено идентифицирање, рок у коме се могу поднијети пријаве или приговори против приједлога (огласни рок), позив да се исправа покаже суду или изјести суд о лицу и пребивалишту лица које држи исправу, упозорење да ће се исправа судски поништити ако се у огласном року са исправом не пријави суду или не стави приговор против приједлога за поништење исправе, упозорење дужнику да по овој исправи не може пуноважно испунити своју обвезу, нити замијенити или обновити исправу, нити издати нове купоне или талоне и да власник исправе не смије пренијети права из ове исправе.

Члан 209

- (1) Оглас из члана 208 овог закона доставиће се свим заинтересованим лицима и објавити на огласној табли суда и у службеним гласницима Дистрикта и Босне и Херцеговине или на други одговарајући начин, о трошку предлагача.
- (2) Огласни рок тече од дана објављивања, а ако је оглас објављен на оба начина из става 1 овог члана, огласни рок тече од дана објављивања у гласилу у којем је касније објављен.

Члан 210

- (1) Дужник не смије испунити обвезу из исправе чије се поништење тражи, нити исправу преиначити, обновити или пренијети на друго лице или за њу издати нове купоне или талоне од момента кад му је достављен оглас или кад је на било који начин сазнао за покретање поступка ради поништења исправе.
- (2) Забрана из става 1 овог члана траје све док рјешење о поништењу исправе или о обустави поступка не постане правоснажно.
- (3) Дужник се може ослободити обвезе само ако износ дуга уплати на депозит суда.

Члан 211

Дужник је овлаштен да задржи исправу чије се поништење тражи, ако му буде поднесена ради испуњења обавезе или ако је до ње дошао на други начин. Дужник је обавезан да задржану исправу одмах преда суду, са назнаком личног имена и адресе лица које му је исправу предало.

Члан 212

Суд ће обуставити поступак за поништење исправе ако предлагач повуче приједлог или ако предлагач у року који одреди суд не положи у судски депозит потребан новчани износ за објављивање огласа или ако треће лице поднесе суду исправу или докаже пред судом постојање исправе чије се поништење предлаже.

Члан 213

Прије доношења рјешења суд је дужан обавијестити предлагача о свакој пријави трећег лица и благовремености те пријаве.

Члан 214

Кад суд утврди да су испуњени услови за даље вођење поступка, а протекне огласни рок, заказаже рочиште и позвати предлагача, издавача исправе, дужника из исправе и сва лица која су се пријавила суду или поднијели приговоре против приједлога за поништење исправе.

Члан 215

- (1) На темељу резултата поступка суд доноси рјешење о поништењу исправе или о одбијању приједлога.
- (2) Рјешење о поништењу исправе садржи податке о издавачу исправе и предлагачу, као и битне састојке исправе уз означавање износа обвезе уколико гласи на испуњење новчане обвезе.
- (3) Рјешење се доставља свим заинтересираним лицима.

Члан 216

- (1) Против рјешења којим се приједлог за поништење исправе одбацује или одбија или поступак обуставља, жалбу може изјавити само предлагач.
- (2) Против рјешења о поништењу исправе жалбу може изјавити издаваатељ исправе и дужник из те исправе, као и особе овлаштене на темељу исправе, ако нису предлагач.

Члан 217

- (1) Правоснажно рјешење којим се исправа поништава замјењује поништену исправу, док се не изда нова исправа.
- (2) На темељу правоснажног рјешења о поништењу исправе, предлагач може од дужника захтјевати остваривање свих права која проистичу из те исправе или му на темељу ње припадају, а може захтјевати и да му се о његовом трошку изда нова исправа уз предају рјешења о поништењу.

VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 218

Даном ступања на снагу овог закона престаје примјена на подручју Дистрикта закона о ванпарничном поступку који су се до тада примјењивали.

Члан 219

- (1) Ако је прије почетка примјене овог закона донесено првостепено рјешење којим се поступак пред Основним судом окончава, даљи поступак спровешће се по одредбама истог закона.
- (2) Ако након почетка примјене овог закона буде укинута првостепена одлука из става 1 овог става, даљи поступак провешће се према одредбама овог закона.

Члан 220

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине,,.

Број:0-02-022-228 /01
Брчко,30.април 2001 год.

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ БРЧКО ДИСТРИКТА

Мирсад Ђапо,дипл.правник с.р.